МІЖНАРОДНІ ПРАВОВІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕХНОЛОГІЙ І СИСТЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

КВІЛІНСЬКИЙ Олексій Станіславович - доктор економічних наук, Сумський державний університет

https://orcid.org/0000-0001-6318-4001

УДК 342.95

DOI: https://doi.org/10.71404/EP.2023.1.51

У статті досліджуються міжнародні правові засади управління розвитком технологій і систем штучного інтелекту з урахуванням інтеграції України у глобальний цифровий простір. Обґрунтовано, що сучасна правова система України ґрунтується на положеннях Конституції та міжнародних договорах, які після ратифікації стають невід'ємною частиною національного законодавства. Визначено роль міжнародних договорів як ключових інструментів, що забезпечують гармонізацію національної політики у сфері ШІ із загальносвітовими стандартами та принципами. Проаналізовано вплив міжнародних актів, рекомендацій, конвенцій та декларацій на формування правових механізмів управління розвитком технологій і систем ШІ, підкреслено необхідність імплементації кращих світових практик для забезпечення етики, безпеки, захисту прав людини й відповідальності за використання автономних систем. Охарактеризовано законодавчі ініціативи Європейського Союзу, спрямовані на встановлення гармонізованих правил щодо ШІ, що дозволяє формувати прозоре та адаптивне нормативне поле для впровадження інноваційних технологій, мінімізуючи ризики та запобігаючи зловживанням. Висвітлено значення міжнародної співпраці, обміну досвідом, реалізації спільних дослідницьких і освітніх проєктів для сталого розвитку цифрової сфери в Україні. Зроблено висновок, що міжнародні правові засади управління розвитком технологій і систем ШІ є фундаментом для формування ефективної та безпечної державної політики, сприяють інтеграції України у світову спільноту та підвищують рівень довіри до національної системи правового регулювання серед українських і закордонних партнерів. З'ясовано, що узгоджене застосування міжнародних і національних підходів забезпечує сталий розвиток цифрових технологій відповідно до сучасних викликів та тенденцій глобального суспільства.

Ключові слова: штучний інтелект, технології штучного інтелекту, системи штучного інтелекту, управління, розвиток, адміністративно-правове забезпечення, правові засади, міжнародні договори, міжнародні акти.

Постановка проблеми

У ст. 9 Конституції України закріплено, що «чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України» [1]. З наведеного вбачається, що міжнародно-правові акти, які регулюють питання розвитку та застосування технологій і систем штучного інтелекту (далі – ШІ), після їх ратифікації інтегруються в національну правову систему та набувають статусу обов'язкових для виконання поряд із внутрішніми нормативно-правовими актами. Це дозволяє забезпечити узгодженість українського законодавства з міжнародними стандартами та принципами у сфері ШІ, сприяє імплементації кращих світових практик, а також підвищує довіру до національної системи правового регулювання як серед українських, так і серед іноземних суб'єктів. Від-

так, при управлінні розвитком технологій і систем ШІ Україна зобов'язана не лише враховувати власні національні інтереси, а й дотримуватися міжнародних зобов'язань, що є запорукою гармонійного розвитку цифрової сфери відповідно до глобальних тенденцій та викликів сучасності.

У цьому контексті наступною групою правових засад управління розвитком технологій і систем ШІ виступають саме міжнародні договори. Вони визначають рамки і стандарти, які покликані забезпечити інтеграцію України у світову спільноту та сприяти адаптації національного законодавства до передових міжнародних підходів у сфері ШІ. Міжнародні договори встановлюють загальні принципи, гарантії та правила, що регламентують розвиток і використання новітніх технологій, а також створюють основу для співпраці держав у питаннях етики, безпеки й правового захисту у сфері ШІ. Таким чином, розгляд міжнародних договорів як окремої групи правових засад є необхідним етапом для глибшого розуміння механізмів гармонізації національної політики з глобальними вимогами у сфері ШІ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій щодо міжнародних правових засад управління розвитком технологій і систем ШІ свідчить про значну увагу наукової спільноти до питань гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами. У роботах вітчизняних та зарубіжних авторів акцентується на важливості міжнародних договорів, актів та рекомендацій, які визначають основні принципи регулювання, етичні норми та механізми співпраці держав у сфері ШІ. Особливе значення надається імплементації положень міжнародних конвенцій та декларацій, що сприяють формуванню єдиних підходів до безпеки, захисту прав людини та відповідальності за використання автономних систем. Дослідники підкреслюють необхідність створення прозорої та адаптивної нормативної бази, яка забезпечує баланс між стимулюванням інновацій та захистом суспільних інтересів, а також інтеграцію етичних стандартів у процес розробки й впровадження ШІ. Узагальнення наукових позицій дозволяє стверджувати, що міжнародні правові засади виступають фундаментом для ефективного управління розвитком технологій штучного інтелекту, забезпечуючи гармонізацію національних систем із глобальними тенденціями та викликами сучасного цифрового суспільства.

Тому **метою** цієї статті є розкриття міжнародних правових засад управління розвитком технологій і систем ШІ в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження

Як зазначається у преамбулі Закону України «Про міжнародні договори України», укладення, виконання та припинення міжнародних договорів України здійснюються для належного захисту національних інтересів, а також реалізації цілей, завдань і принципів зовнішньої політики держави відповідно до Конституції та чинного законодавства України [2]. Більше за все, відповідно до цього нормативно-правового акта термін «міжнародний договір України» вживається у такому значенні – це «укладений у письмовій формі з іноземною державою або іншим суб'єктом міжнародного права, який регулюється міжнародним правом, незалежно від того, міститься договір в одному чи декількох пов'язаних між собою документах, і незалежно від його конкретного найменування (договір, угода, конвенція, пакт, протокол тощо)» [2].

Враховуючи вищезазначене, важливо підкреслити, що міжнародні договори, будучи інструментами реалізації національних інтересів та зовнішньої політики, відіграють ключову роль у формуванні правових засад управління розвитком технологій і систем ШІ. Залучення України до міжнародних правових механізмів у сфері ШІ забезпечує не лише інтеграцію у глобальні процеси, а й дає змогу імплементувати найкращі світові практики у національне правове поле. Зокрема, укладання та виконання міжнародних договорів у сфері ШІ дозволяє Україні швидко реагувати на нові виклики, що виникають у процесі цифрової трансформації, забезпечувати дотримання

міжнародних стандартів етики, безпеки та захисту прав людини при впровадженні інноваційних технологій. Такий підхід сприяє гармонізації національного законодавства із загальносвітовими тенденціями, сприяє розвитку співпраці з провідними міжнародними організаціями, а також підвищує рівень довіри до вітчизняної системи правового регулювання серед іноземних партнерів та інвесторів.

Ба більше, в умовах стрімкого розвитку технологій, особливо у сфері ШІ, міжнародні договори стають важливим інструментом для формування спільних правил та принципів, які спрямовані на запобігання зловживанням, мінімізацію ризиків і забезпечення прозорості діяльності як державного, так і приватного секторів. Водночас вони створюють основу для обміну досвідом, реалізації спільних дослідницьких і освітніх проєктів, а також координації зусиль у розробці та застосуванні ШІ на благо суспільства.

Відповідно, міжнародно-правові акти, інтегровані у національну систему, стають невід'ємною складовою ефективного управління розвитком технологій і систем ШІ в Україні, забезпечуючи баланс між інноваційністю, безпекою та дотриманням фундаментальних прав людини. Бо саме узгоджене застосування міжнародних і національних підходів дозволяє закласти надійний фундамент для сталого й безпечного розвитку цифрових технологій у сучасному суспільстві.

Більше за все, як зазначається в пропозиціях до Регламенту Європейського Парламенту та Ради «Встановлення гармонізованих правил щодо ШІ (Закон про ШІ) та внесення змін до деяких законодавчих актів Союзу» вказується, що «ШІ – це сімейство технологій, що швидко розвивається, яке може сприяти широкому спектру економічних та суспільних вигод у всьому спектрі галузей промисловості та соціальної діяльності. <...> У той же час, залежно від обставин щодо його конкретного застосування та використання, ШІ може створювати ризики та завдавати шкоди суспільним інтересам та правам, які захищені законодавством Союзу. Така шкода може бути матеріальною або несуттєвою. Тому необхідна правова база Союзу, що встановлює гармонізовані правила щодо ШІ для сприяння розвитку, використанню та засвоєнню ШІ на внутрішньому ринку, який одночасно відповідає високому рівню захисту суспільних інтересів, таких як здоров'я та безпека та захист основних прав, визнаних та захищених законодавством Союзу. Для досягнення цієї мети необхідно закласти правила, що регулюють розміщення на ринку та введення в експлуатацію певних систем ШІ, забезпечуючи таким чином безперебійне функціонування внутрішнього ринку та дозволяючи цим системам скористатися принципом вільного переміщення товарів і послуг» [3].

Регулювання управління розвитком технологій і систем ШІ на міжнародному рівні здійснюється за допомогою актів обов'язкового, так і рекомендаційного характеру. Йдеться про те, що залежно від способів закріплення прийнято виокремлювати, по-перше, міжнародні договори як обов'язкові норми міжнародного права, при цьому держави-підписанти зобов'язуються імплементувати їх у національне законодавство та забезпечити практичну реалізацію для осіб, які перебувають під їхньою юрисдикцією, та, по-друге, норми «м'якого права», коли міжнародні регіональні інституції рекомендують їх державам-учасницям відповідних угод для добровільного впровадження у внутрішнє законодавство [4, с. 102–103]. Так, до актів обов'язкового характеру належать міжнародні конвенції, договори та регламенти, які встановлюють чіткі правові рамки та зобов'язують держави-учасниці дотримуватися визначених стандартів у сфері розробки, застосування та контролю ШІ. Водночас значну роль у регулюванні управління розвитком технологій і систем ШІ відіграють акти рекомендаційного характеру, зокрема міжнародні стандарти, технічні звіти, кодекси етики та рамкові принципи, які спрямовані на формування найкращих практик і узгодження підходів до управління ризиками, забезпечення довіри та етичності ШІ. Такі рекомендаційні документи не є обов'язковими для виконання, однак

їх дотримання суттєво підвищує довіру з боку користувачів, партнерів і регуляторів, а також сприяє гармонізації міжнародного правового поля у сфері ШІ. Загалом, поєднання обов'язкових і рекомендаційних актів дозволяє забезпечити комплексний підхід до регулювання ШІ на глобальному рівні, створюючи умови для сталого й безпечного розвитку технологій, захисту фундаментальних прав людини та підтримки інноваційності, що відповідає сучасним викликам цифрової доби.

Серед міжнародно-правових актів, які є правовими засадами управління розвитком технологій і систем ШІ, є Регламент ЄС 2016/679, яким здійснюється регулювання захисту персональних даних (General Data Protection Regulation – GDPR). Це правовий акт, який встановлює єдині правила захисту персональних даних для всіх мешканців ЄС та поширюється на будь-яку компанію у світі, що обробляє дані європейців. Хоча GDPR був прийнятий до масового поширення генеративного ШІ, він залишається фундаментом для управління розвитком цих технологій через такі механізми:

– право на отримання пояснення та заборона автоматизованих рішень (ст. 22). Йдеться про важливий аспект використання ШІ, згідно з яким ніхто не може підпадати під рішення, прийняте винятково автоматизованою обробкою даних (зокрема профілюванням), якщо таке рішення має юридичні наслідки. Приміром, у разі відмови в наданні кредиту або працевлаштуванні на основі рішення ШІ, особа має право вимагати втручання оператора-людини й отримати пояснення щодо логіки роботи алгоритму;

– навчання моделей на персональних даних вимагає від розробників ШІ наявності законних підстав для збору великих обсягів даних з інтернету, якщо ці дані містять особисту інформацію (наприклад, отриманої згоди або існування законного інтересу). Відповідно до вимог GDPR розробники повинні ретельно очищувати навчальні вибірки від конфіденційних даних;

– оцінка впливу на захист даних (DPIA, ст. 35). Будь-яка компанія, що впроваджує нову технологію ШІ, яка може нести «високий ризик» для прав людей, зобов'язана провести попередній аудит (DPIA), щоб оцінити та мінімізувати ці ризики ще до запуску системи;

– прозорість алгоритмів. Згідно з цим принципом користувачі повинні бути поінформовані, якщо їхні дані використовуються для навчання моделей ШІ або якщо контент, з яким вони взаємодіють, згенерований або відфільтрований алгоритмом [5].

Загалом, управління розвитком систем ШІ через призму GDPR базується на принципі підконтрольності алгоритмів людині, що реалізується через право громадян на отримання пояснень щодо автоматизованих рішень, обов'язкову оцінку ризиків високих технологій до їх впровадження та суворе обмеження використання персональних даних для навчання моделей без належних правових підстав [5]. Зауважимо, що цей Регламент є обов'язковим для України в межах виконання Угоди про асоціацію та майбутнього вступу до ЄС.

Управління розвитком технологій і систем ШІ також регулюється Рекомендацією про етику ШІ ЮНЕСКО (2021), яка базується на принципі, що цифрові технології повинні сприяти захисту прав людини, фундаментальних свобод та людської гідності. Цей правовий акт визначає чотири ключові цінності: повагу, захист та сприяння правам людини; процвітання навколишнього середовища й екосистем; забезпечення різноманітності й інклюзивності; а також життя в мирних, справедливих та взаємопов'язаних суспільствах. На відміну від суто технічних стандартів, цей акт приділяє значну увагу соціальним аспектам, забороняючи використання ШІ для соціального скорингу та масового спостереження. Він встановлює принципи прозорості, пояснюваності, підзвітності та правової відповідальності. Окремий акцент зроблено на захисті даних, оскільки Рекомендація вимагає від держав гарантувати право на приватність та контроль користувачів над власною інформацією. Крім того, документ наголошує на важливості гендерної рівності та боротьби з алгоритмічним упередженням, яке може посилювати дискримінацію в суспільстві [6].

У контексті управління розвитком технологій і систем ШІ Рекомендація про етику ШІ ЮНЕСКО пропонує комплексний підхід, який виходить за межі саморегулювання приватним сектором:

– управління розвитком ШІ має включати обов'язкову оцінку етичного впливу (етичну експертизу) на кожному етапі – від розробки алгоритму до його впровадження;

– державам рекомендується створювати незалежні наглядові органи та впроваджувати інструменти моніторингу, такі як «Методологія оцінки готовності» (Readiness Assessment Methodology), щоб зрозуміти рівень цифрової та правової зрілості країни;

– управління ШІ-системами повинно враховувати їхній вуглецевий слід та споживання енергії, сприяючи розвитку «зелених» технологій;

– управління – це не лише набір правил, а й розвиток медіаграмотності й етичних компетенцій у розробників та користувачів;

– ЮНЕСКО закликає до створення глобальних механізмів обміну знаннями, щоб уникнути технологічного домінування окремих країн або корпорацій [6].

Правові засади управління розвитком технологій і систем ШІ також представлені такою групою, як технічні й управлінські стандарти, закріплені на міжнародному рівні. На нашу думку, Визнання технічних та управлінських стандартів правовими засадами управління розвитком ШІ є необхідним кроком, оскільки традиційне законодавство часто не встигає за темпами технологічного прогресу. Стандарти (такі як ISO/IEC) стають «м'яким правом» (soft law), що заповнює прогалини в регулюванні. Наприклад, більшість нормативно-правових актів, серед іншого міжнародних договорів, не містять детальних технічних інструкцій. Замість цього вони посилаються на гармонізовані стандарти. Правовий акт визначає що потрібно зробити (наприклад, забезпечити прозорість), а технічний стандарт (наприклад, ISO/IEC 42001) визначає як це зробити. Таким чином, стандарт набуває юридичної сили через «зв'язку» з правовою нормою. Ба більше, правові засади управління розвитком технологій і систем ШІ мають гарантувати безпеку. При цьому технічні стандарти є єдиним інструментом, що забезпечує єдині критерії перевірки алгоритмів. Без стандартів на кшталт ISO/IEC 23894 (управління ризиками ШІ) правова вимога щодо «безпеки систем» залишатиметься декларативною, оскільки не буде методології її вимірювання. Принагідно, зазначимо, що ШІ не має кордонів, а національне законодавство обмежене територією країни. Міжнародні управлінські стандарти створюють спільне правове поле для розробників з різних країн. Стандарти (наприклад, розроблені IEEE або ISO) виступають як глобальні регуляторні мости. Компанії, що дотримуються цих стандартів, автоматично виконують базові правові вимоги більшості розвинених юрисдикцій щодо захисту даних та етичності. У разі виникнення юридичних суперечок (наприклад, завдання шкоди ШІ-системою), суд оцінює, чи дотримався розробник професійних правил. Дотримання управлінських стандартів стає доказом того, що розробник діяв добросовісно. Відсутність сертифікації за міжнародними стандартами може трактуватися як недбалість, що має прямі юридичні наслідки. Окремо зауважимо, що управління розвитком технологій і систем ШІ через технічні стандарти забезпечує динамічність такого управління, адже, на відміну від законодавства, процедура оновлення технічних стандартів є швидшою. Таким чином стандарти дозволяють правовій системі залишатися актуальною, вбираючи в себе новітні управлінські практики без необхідності щомісячної зміни, приміром, кримінального чи цивільного кодексів.

У контексті вищенаведеного серед правових засад управління розвитком технологій і систем ШІ варто назвати документ ISO/IEC TR 24028:2020 під назвою "Information technology – Artificial intelligence – Overview of trustworthiness in artificial intelligence" (Інформаційні технології – Штучний інтелект – Огляд надійності в штучному інтелекті), який є технічним звітом, що закладає фундамент для розуміння того, як зробити системи ШІ безпечними та вартими

довіри. Цей стандарт фокусується на концепції Trustworthiness (надійності та довіри), згідно з якою управління розвитком ШІ неможливе без системного підходу до мінімізації ризиків та максимізації прозорості. Через призму управління розвитком технологій і систем ШІ, цей акт пропонує таку стратегію:

– життєвий цикл як основа управління. Йдеться про те, що надійність має закладатися на етапі проєктування, а не додаватися як зовнішня функція після розробки. Це включає етапи від збору даних до зняття системи з експлуатації;

– управління ШІ обов'язково має включати взаємодію «людина-машина». Система вважається керованою лише тоді, коли оператор розуміє її обмеження;

– стандартизація оцінки, тобто організації мають створювати метрики для вимірювання надійності. Якщо показник (наприклад, точність або рівень помилки) неможливо виміряти, розвиток такої технології вважається ризикованим;

– етичне управління, коли технічні рішення мають підтримувати етичні принципи, такі як недискримінація та приватність [7].

Відповідно, управління розвитком технологій і систем ШІ згідно з ISO/IEC TR 24028 базується на системному забезпеченні надійності через інтеграцію принципів прозорості, пояснюваності та стійкості на всіх етапах життєвого циклу системи, що дозволяє мінімізувати специфічні ризики (упередженість, вразливість до атак) та забезпечити ефективний людський нагляд над автоматизованими процесами [7].

Ще одним технічним документом, за допомогою якого здійснюється управління регулювання управлінням розвитку технологій і систем ШІ, є Структура управління ризиками ШІ NIST (AI RMF 1.0). Хоча NIST AI Risk Management Framework (AI RMF 1.0) було розроблено Національним інститутом стандартів і технологій США, він де-факто став глобальним індустріальним стандартом. Його використовують міжнародні корпорації та уряди різних країн як практичний посібник для перетворення абстрактних етичних принципів у конкретні інженерні й управлінські процеси. Зокрема, NIST AI RMF 1.0 пропонує гнучкий, структурований та вимірюваний підхід до управління ризиками ШІ, акцентуючи на тому, що ризики ШІ суттєво відрізняються від традиційних ризиків програмного забезпечення через динамічність даних та складність алгоритмів. Центральною частиною документа є опис характеристик «надійного ШІ», до яких належать безпека, захищеність, стійкість, прозорість, пояснюваність, конфіденційність та відсутність шкідливих упереджень. Структура документа поділена на дві частини: перша присвячена розумінню ризиків та контексту, а друга визначає чотири ключові функції управління. Функція «Управління» формує культуру ризик-менеджменту в організації та встановлює відповідні політики. Функція «Картування» дозволяє контекстуалізувати ризики, виявляючи їх на конкретних етапах життєвого циклу системи. Функція «Вимірювання» використовує кількісні та якісні методи для оцінки виявлених ризиків. Нарешті, функція «Максимізація та пом'якшення» зосереджена на безпосередньому реагуванні на ризики та розподілі ресурсів для їхнього зменшення. NIST AI RMF 1.0 наголошує на важливості людського фактора та закликає до ітеративного підходу, де оцінка ризиків не є разовою подією, а триває безперервно протягом усього часу експлуатації системи [8].

При цьому зазначимо, що, незважаючи на своє походження, NIST AI RMF став світовим орієнтиром з кількох причин:

– йому властива технологічна нейтральність. Іншими словами, він не прив'язаний до конкретних законів США, що дозволяє адаптувати його до вимог EU AI Act або законодавства України;

– поки декларації ООН чи ЮНЕСКО говорять про «що» потрібно робити (етика), NIST дає чіткий інструментарій «як» це реалізувати технічно;

– багато положень стандарту ISO/IEC 42001 (міжнародний стандарт управління ШІ) корелюють (є сумісними) із підходом NIST, що робить його універсальною мовою для розробників у всьому світі.

Висновки

Отже, завдання правового забезпечення управління розвитком технологій та систем ШІ полягає не лише у формулюванні та впровадженні ефективних механізмів правового регулювання, а й у створенні цілісної, адаптивної та динамічної системи, яка здатна гнучко реагувати на нові виклики. До таких механізмів належать процедури ліцензування, стандартизації, сертифікації, а також контроль і нагляд за діяльністю у сфері ШІ, із урахуванням потреб постійного оновлення цих інструментів відповідно до технологічного прогресу. Основними завданнями правового забезпечення управління розвитком технологій і систем ШІ є: усунення законодавчих прогалин, зокрема у сфері захисту персональних даних і кібербезпеки, для забезпечення прозорості й передбачуваності правового поля; гармонізація національного законодавства із міжнародними стандартами, що дозволяє інтегрувати кращі світові практики та забезпечити конкурентоспроможність України на глобальному ринку; розробка етичних кодексів і рекомендацій, створення незалежних етичних комітетів, а також обов'язкова експертиза впливу нових технологій на права людини та суспільство; запровадження системи моніторингу впливу ШІ на суспільство, економіку та міжособистісні відносини, включаючи процедури тестування, аудит алгоритмів на упередженість і точність, а також регулярний аналіз ризиків; впровадження оцінки впливу через розробку методологій ризик-менеджменту та аналізу впливу ШІ на права людини; створення регуляторних інструментів, таких як «регуляторні пісочниці», інструменти маркування систем ШІ та чіткі внутрішні інструкції для бізнесу й органів влади; забезпечення людського контролю та права особи на захист від рішень, що ґрунтуються виключно на автоматизованій обробці інформації; формування культури відповідального використання ШІ, що охоплює як розробників, так і користувачів, та сприяє довірі суспільства до нових технологій; пошук балансу між стимулюванням інновацій і необхідністю гарантувати безпеку, прозорість і відповідальність усіх учасників ринку ШІ.

Література

1. Конституція України: закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України.* 1996. № 30. Ст. 141.

2. Про міжнародні договори України: закон України від 29.06.2004 № 1906-IV. *Відомості Верховної Ради України.* 2004. № 50. Ст. 540.

3. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council Laying down Harmonised Rules on Artificial Intelligence (Artificial Intelligence Act) and Amending Certain Union Legislative Acts. Brussels, 21.4.2021 COM(2021) 206 final 2021/0106(COD). URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/%20TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0206.

4. Кофман Б.Я. Сприйняття національним законодавством України міжнародних виборчих стандартів. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право.* 2011. Вип. 2. С. 100–103.

5. Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 *on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC* (General Data Protection Regulation). URL: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/2016-05-04

6. Рекомендація про етику штучного інтелекту: Прийнята Генеральною конференцією ЮНЕСКО на її 41-й сесії 23 листопада 2021 року. *Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури.* URL: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381115

7. International Organization for Standardization & International Electrotechnical Commission. (2020). *Information technology — Artificial intelligence — Overview of trustworthiness in artificial intelligence* (ISO/IEC TR 24028:2020). URL: https://www.iso.org/standard/77608.html

8. Artificial Intelligence Risk Management Framework (AI RMF 1.0) : NIST Trustworthy & Responsible AI. National Institute of Standards and Technology. 2023. NIST AI 100-1. URL: https://doi.org/10.6028/NIST.AI.100-1

Kvilinskyi Oleksii Stanislavovych
D.Sc. in Economics
Sumy State University, Sumy, Ukraine
https://orcid.org/0000-0001-6318-4001

INTERNATIONAL LEGAL FOUNDATIONS OF THE GOVERNANCE OF THE DEVELOPMENT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES AND SYSTEMS

The article explores the international legal foundations for governing the development of artificial intelligence technologies and systems, taking into account Ukraine's integration into the global digital space. It is substantiated that the modern legal system of Ukraine is based on the provisions of the Constitution and international treaties, which, once ratified, become an integral part of national legislation. The role of international treaties is identified as key instruments ensuring the harmonization of national policy in the field of AI with global standards and principles. The influence of international acts, recommendations, conventions and declarations on the formation of legal mechanisms for governing the development of AI technologies and systems is analyzed, with emphasis placed on the necessity to implement best global practices to ensure ethics, safety, the protection of human rights and responsibility for the use of autonomous systems. Legislative initiatives of the European Union aimed at establishing harmonized rules for AI are characterized, allowing for the creation of a transparent and adaptive regulatory framework for the introduction of innovative technologies, minimizing risks and preventing abuse. The significance of international cooperation, knowledge exchange, and the implementation of joint research and educational projects for sustainable development of the digital sphere in Ukraine is highlighted. It is concluded that international legal foundations for the governance of AI technologies and systems are fundamental for building an effective and secure state policy, facilitating Ukraine's integration into the global community and increasing trust in the national legal regulation system among both Ukrainian and foreign partners. It is established that the coordinated application of international and national approaches ensures the sustainable development of digital technologies in accordance with contemporary challenges and trends of the global society.

Keywords: artificial intelligence, artificial intelligence technologies, artificial intelligence systems, governance, development, administrative and legal provision, legal foundations, international treaties, international acts.